

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK.

TORINÓI KIÁLLÍTÁS KITÜNTETÉSEI felett az illetékes jury már döntött s nagy örömmel jelenthetjük, hogy Magyarországnak a nemzetközi tagokból összeállított bíráló bizottság fényes bizonyítványt állított ki iparművészetének fejlettségéről s magas színvonaláról. A bíráló bizottság működéséről *Radics Jenő*, a ki a juryben a magyar osztályt képviselte, részletesen beszámolt a M. Iparművészeti Társulat választmányának október hó 6-án tartott ülésén. E rendkívül érdekes jelentésből közöljük a következő részt:

„Szeptember hó elsején alakult meg a jury, di Sambury gróf elnöke alatt és az összes kiállítási bizottságok elnökeinek jelenlétében.

Jelen voltak az elnökön s az említett bizottsági elnökökön kívül: Besnard Albert festő Franciaország, Calandra Davide szobrász s Tesorone Giovanni, a nápolyi iparművészeti múzeum igazgatója Olaszország, Gross Károly szobrász és Hoffmann Albert építész Németország, Fierens Gevaert műkritikus Belgium, Crane Walter Anglia, Folker Erik a stockholmi múzeum öre Svédország, Saher E. a haarlemi iparművészeti múzeum igazgatója Németalföld, Milani, a milanoi iparművészeti iskola tanára Skócia, Toesca di Castellazzo a torinói képzőművészeti társulat elnöke az Egyesült-Államok, Baumann J. műépítész Ausztria képviselőjében s végül én.

A tisztikar választása megejtetvén, tiszteletbeli elnöke lett a jurynak Crane Walter, elnöke Besnard, jegyzője Fierens Gevaert és Hoffmann, előadója Tesorone, az alelnöki állással pedig engem tisztelt meg.

Az első ülés természetszerűleg inkább formális jellegű volt, mégis kiemelendően tartom egyfelől azt a tényt, hogy az aostai herceg ő királyi Fensége, mint a kiállítás elnöke igen meleg hangú sürgönyben mentette ki távolmaradását és üdvözölt bennünket, hangsúlyozván, hogy testtel-lélekkal köztünk van és a legnagyobb figyelemmel kíséri működésünket, másfelől az elnöklő di Sambury gróf megnyitó beszédét, a melyben részletezte, hogy milyen elveket óhajtana a kiállítás intézősége kifejezve látni a jury részéről, a díjak kiosztásánál különösen kiemelte, hogy e jurynek új csapáson

kell haladnia s ezzel mintegy irányt szabnia a jövőre nézve.

Megkért, hogy tekintsünk el a jelen esetben sajátos, nemzeti érdekeinktől, vegyük e kiállítást úgy, mint megnyilatkozását a modern művészetnek és ne arra törekedjünk, hogy minden jurytag a maga kiállítói részére mentül több kitüntetést csikarjon ki, hanem mindenek fölé emelkedve, csakis az ideális művészi tevékenységet és értéket jutalmazzuk és csupán oly tárgyaknak adjunk kitüntetések, a melyek koncepciót, formát és technikai kivitel, illetőleg ezt a magas mértéket megütik.

Elhatároztuk, hogy a Diplôme d'honneur-t csakis azoknak a művészeknek fogjuk adni, a kik az iparművészet fejlesztésének egyetemességében tünnek ki, és a kik lehetőleg önmaguk is működnek az iparművészet terén, vagy azoknak, a kik több csoportban állítván ki, több aranyéremre tarthatnának igényt. Ezzel egyuttal elvileg arra az álláspontra helyezkedtünk, hogy egynél több érmet senki sem kaphat.

Ebből kifolyólag azt is elhatároztuk, hogy a művészt fogjuk a lehető legszélesebb mértékben kitüntetni, a teremtő eszmét az ő egyéni érvényesülésében érdemeihez képest három fokozatban: a díszoklevéllel, az arany- és az ezüstéremmel.

Beláttuk azonban, hogy ha ezt az elvet következetesen akarjuk keresztül vinni s ha mi tisztán a művészi tevékenységet akarjuk megjutalmazni, akkor annak a művészi tevékenységgel párhuzamosan haladó másik nagy tevékenységnek, melyet egy iparos fejt ki azáltal, hogy a művész tervzetét megtestesíti, azt meg-eleveníti, terjeszti, kitüntetést adni egyáltalában nem volnánk képesek, holott ezt a tevékenységet mellőzni lehetetlen, mert hasonló ahhoz, melyet a mecénás fejt ki.

Felkértük tehát a kiállítás bizottságát, engedné meg nekünk, hogy még egy kitüntetést kreálhassunk: a Diplôme de Mérite-t azon érdemnek elismeréséül, a melyeket egyes gyárosok vagy műiparosok kifejtettek, midőn kiváló művészekkel szövetségre lépve, ezek eszméit kivitték és ekként hozzájárultak a modern művészet felvirágoztatásához.

Hangsúlyozom, hogy nem egy rangban negyedik kitüntetést kértünk, hanem kértünk egy egészen külön kitüntetést a fennebb részletezett érdemek jutalmazására. Hogy mi a Diplôme de Mérite-t

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK

nem azért adtuk ki, hogy mindenkit kielégítsünk, annak legerősebb bizonyítéka a szavazólapok, melyekből kitűnik, hogy ez oklevél felett is ép úgy szavaztunk, mint a többi kitüntetés fölött, s hogy igen sok esetben leszavaztuk az ez irányban tett propozíciót azon indokolással, hogy az illető kiállító nem érdemli meg, jóllehet az illető jury-tag javaslatba hozta volt.

Megjegyzem, hogy a jury elvi határozata szerint nem vehettük figyelembe azokat a kiállítókat, akik csupán munkáiknak fényképeit, vagy egyéb reprodukcióit küldték a kiállításra; így pl. nálunk a Telcs-Tóry-féle Erzsébet-szobor tervei a kitüntetéseknel emiatt nem jöttek tekintetbe.

A további eljárásra vonatkozólag jelenthetem, hogy mindenekelőtt a jury a kiállítást a maga egészében tanulmányozta és csak ennek befejeztével szólította fel az egyes tagokat, hogy tegyék meg a javaslatukat az általuk képviselt osztályokra vonatkozólag, jegyzőkönyvi határozattá emelte azt a kölcsönös ígéretünket, hogy a javaslatokat akként fogjuk megtenni, a mint azt őszinte meggyőződésünk a legjobb lelkiismeretünk sugalmazni fogja, minden melléktekinetet félretételeivel. El nem mulaszthatom kiemelni itt, hogy e tekintetben az olasz jury-tagok jártak legelől, a kiknek pártatlan, lelkiismeretes s körültekintő, igazságos javaslatai mindnyájunkra nagy benyomást tettek.

A mikor pedig mindnyájan megtettük volt indítványainkat, a jury ismét a helyszínére ment és ott minden egyes propozíciót megvizsgált, az illető képviselő kalauzolója mellett feljegyezvén kiki magának ekként, hogy mire tartja érdemesnek a bemutatott tárgyat: 4-diplome d'honneur, 3-arany-, 2-ezüstérem és 1-diplôme de merite. Majd e hosszadalmas munkát befejezve, minden egyes propozíció felett fejenként nyíltan szavaztunk. Az illető érdekelt jury-tag kérte a kitüntetést, mi pedig bementük jegyzeteink alapján a számot, és e szavazáshoz képest kapta meg az illető a díjat vagy esett el attól. Összesen 353 javaslat fölött szavaztunk ekként.

E szavazásnak a végeredménye az volt, hogy mi első sorban tekintettel azon nagy érdemekre, a melyeket Anglia és az Angliában élő művészek a multban és jelenben a modern ipar létrejötte körül kifejtettek, egy külön egyetlen példányban kiadandó díszoklevelet sza-

vaztunk meg az angol osztálynak azzal a hozzáadással, hogy e díszoklevél a Arts and Handicraft society-vel közlendő lesz, mint a mely egyesület e nagy művészi tradícióknak a leghivebb őre. Ezzel szemben Walter Crane kijelentette, hogy ő viszont honfitársai számára további kitüntetésekre nem tart igényt.

A pénzdíjakat, illetőleg az első, a legjobb villa tervezetére kitűzött 3000 franknyi díjat nem adtuk ki azért, mert ezt véleményünk szerint az osztrák villa építészre érdemelte volna meg, mivel azonban ő jury-tag létére versenyen kívül állott, ez összeget visszaadtuk a kiállítási bizottságnak.

Nem adtuk ki a 3. sz. 5000 franknyi pályadíjat, mivel nem találtunk megfelelő alkotást.

A 2. sz. 8000 lírás pályadíjat Olbrich nyerte el.

A legjobb luxus-szobára kitűzött 4000 lírából álló jutalmat a jury a Ceruti nápolyi művész által kiállított 3 szobának ítélte oda.

A legmegfelelőbb egyszerű szobára kitűzött 3000 lírát Witterlik bécsi gyárosnak adtuk ki, egy diófából való ebédlő-szobáért.

Maradt még a rendelkezésünkre bocsájtott 7500 líra. Ezt akként osztottuk szét, hogy kreáltunk három, egyenként 1500 franknyi második díjat a második legjobb művészi lakásberendezések és szobák számára és azoknak íteltük oda, a kik az előbbi díjakra történt szavazások alkalmával a legtöbb szavazatot nyerték.

Ezek voltak: Portois és Fix, Müller, Oppenheim, Schoenthaler és Fellingner bécsi cégek együttesen, a kik az osztrák villa földszintjét rendezték volt be. Hobé belga művész egy tölgyfából való ebédlő-szobáért és Behrens német építész szintén egy szobáért. 1500 franknyi második díjjal tüntettük ki Goebel németalföldi asztalos olcsó szobáját.

74 arany érem helyett 78 darabot osztottunk ki, mert megjegyzendő, hogy a szavazásnál az a körülmény, hogy a megszavazott érmek száma hogyan fog aránylani, a rendelkezésünkre álló számhoz, nem foglalkoztatott bennünket s az odaitélt érmek összegét csak a legvégén konstatáltuk.

Az aranyérmeknél tehát 4 darabbal léptük át a határt, míg ellenben a 150 ezüstérem közül 34-et megtakarítottunk; nem találtunk reá érdemes kiállítót. Ez is bizonyítja a lelkiismeretességet, a melylyel eljárunk és a melynek követ-

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK

keztében 34 ezüst érmet s ezen felül 15.000 lírát adtunk vissza a kiállítási igazgatóságnak.

Hazánk az alábbi eredménnyel került ki a szavazásból:

Diplôme d'honneur-t kapott a vallás- és közoktatásügyi miniszterium, a kereske-

Ezüst érmet: Athenaeum könyvkiadó r. t., Damkó József szobrász, Forreider és Schiller vasművesek, Gróh István, Hibján Samu, Kabay Dánielné (selyemszőnyegek), Kissling R. és fia (csillárok), Koválszky Sarolta (szövött szőnyegek), Kriesch Aladár, Mirkovszkyné Greguss

BERAKOTT
MUNKÁVAL
DÍSZÍTETT
KAROSSZÉK.

ASHBEE,
LONDON.

Torinói kiállítás.

delemügyi m. kir. miniszterium, a Magy. Iparművészeti Társulat, Horti Pál, Vaszary János és a Zsolnay-gyár.

Arany érmet kapott: Bálint Zoltán, Jámbor Lajos és Zala György együttesen, az Erzsébet-émléknek kiállított mintájáért, Faragó Ödön, Huber Oszkár (ékszerész-ötvös), Róth Miksa (üvegfestő s üvegmozaikkészítő), Rappaport Jakab (zománcoló), Wiegand Ede és Nagy Sándor.

Gizella (bársonymunkák), Petrides János (edények), Telcs Ede, Beck Ö. Fülöp és a pozsonyi szövőiskola (igazgató Wolf Zsigmond).

Diplôme de mérite-t kapott: a Beschorner-féle bronzöntőde, Fischhof Jenő (bőrdíszművek), Gottermayer Nándor (könyvtáblák), Horváth Endre (bútorok), Hazai műércöntőde, Jancsurák Gusztáv (rézdíszművek), Kovács György, Lukácsóvics János (bútorok), Mahunka Imre

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK

(bútorok), Mócsay József (bútorok), Pillich János (edények), Petrasovics J. (bútor), Soyánka Imre (üvegdísz tárgyak), Steiner Ármin és Ferenc (rézdíszmunkák), Scholtz Róbert (díszítő festészet), a Torontali szőnyeggyár r. t., Vögerl G. Ágost (díszedények), Vukovics és Kaufmann.

A kiosztott kitüntetések pedig ekként oszlanak meg az egyes nemzetek között:

	Diplôme d'honneur	Arany érem	Ezüst érem	Diplôme de mérite
Svédország	5	2	11	8
Dánia	—	1	1	—
Norvégia	1	1	—	1
Svájc	—	—	1	1
Független Német csoport	—	—	—	1
Franciaország, független csoport	1	—	3	2
Franciaország	5	4	2	7
Skócia	2	1	5	4
Belgium	7	3	9	17
Ausztria	6	13	20	24
Németalföld	6	10	7	17
Magyarország	6	8	14	18
Egyesült-Államok ...	3	3	2	3
Németország	11	22	27	?
Olaszország	12	10	14	12
Együtt	65	78	116	—

Összesen 259 kitüntetés, nem tekintve a Németország részére megszavazott diplôme de merite-ket, a melyeknek jegyzéke nincs nálam.

Azt hiszem, nem lesz érdektelen, ha összehasonlítást teszek a Magyarországot és a többi a kiállításon résztvevő államot ért kitüntetések között.

A legtöbb diplôme d'honneur-t Olaszország kapta számszerint 12-t, utána következik Németország 11, Németalföld 8, Belgium 7, Ausztria és Magyarország 6—6, Franciaország 5, Svédország 5, Amerika 3, Skócia 2, Norvégia és a független csoportok 1—1 kitüntetéssel.

A legtöbb aranyérmet Németország nyerte el, utána következik Ausztria 13, Németalföld 10, Magyarország 8 aranyéremmel.

Tehát a diplôme d'honneur-ök tekintetében az 5-dik az aranyérmek tekintetében pedig a 4-dik helyen vagyunk. Mögöttünk állanak mindkét kitüntetés dolgában

Franciaország, Amerika, Belgium, Svédország, Dánia és Skócia.

A legtöbb ezüstérmet szintén Németország nyerte, utána Ausztria, majd Magyarország következik, vagyis a 3. helyen. Nálunknál kevesebb ezüstérmet kaptak: Olaszország, Svédország, Belgium, Németalföld stb.

A harmadik helyen állunk a diplôme de merite-k számát tekintve is. Csak Németország és Ausztria van előttünk, a többi nemzet mind utánunk következik, úgy, hogy ha az absolut sorrendjét vesszük annak, hogy hány kitüntetés esett minden államra együttvéve, úgy első helyen Németország áll, utána következik Ausztria 63, Olaszország 48, Magyarország 46 kitüntetéssel; a többi államok mind ezután következnek.

Nem lesz érdektelen, ha ehhez az absolut sorrendhez viszonyítjuk a mi relativ sorrendünket a kiállítók számát véve alapul. Olaszország 376, Németország 305, Anglia 156, Skócia 133, Ausztria 116, Németalföld 108, Belgium 83, Franciaország 64, végül Magyarország 60 kiállítóval szerepelnek a turini kiállításon.

Tehát sorban mi itt a 9-dik helyen vagyunk, miután 9 nemzetnek volt több kiállítója mint nekünk. Megjegyzendő, hogy Magyarország 8 osztályban egyáltalában részt sem vett, jelesül nem voltunk képviselve a falba erősített tárgyak csoportjában nem volt tapéta- és egyéb festett papírunk és a művészi kosárfonással, fegyverekkel, fűtőkészülékekkel, a bútorzat mozgatható díszítményeivel sem voltunk képviselve, nem voltak pénzeink, érmeink és nem mutattunk be tervezeteket nyilvános helyek díszítésére; szóval a többi államokhoz képest a mi kiállításunk eléggé hézagos volt.

Még csak annyit akarnék felhozni, hogy az a környezet, a melyben a magyar kiállítók kitüntetéseihez képest helyet foglalnak, nemcsak színe-virága a modern művészetnek és iparművészetnek, hanem egyesíti mindazon neveket, a melyek világhírre tettek szert s dicsőséget szereznek hazájuknak. A diplôme d'honneur nyertesei közt e neveket olvassuk: Plumet, Wallander, Boberg Lerche, Charpentier, Lalique, Makintosh, Horta, Wolfers, Wagner Ottó, Dysselhof, Tiffany, Behrens, Berlepsch, Olbrich stb.

Aranyérmet íteltünk oda oly művészeknek, a minők: Max Sachs, Brateau, Crespin, Cassiers, Khnopff, Lobmayr,

Ehrbar, Klinkosch, Gorham, Möhring, Max Laeuger, Koch.

Ennél is kisebb kitüntetéssel, tehát az ezüst éremmel beérték: Tengbom, Colonna, Feuillâtre, Daum frères, Logan, Bakalovits, Prutscher, Giani, Irmeler, Bing és Gröndahl, stb.

A diplomé de merite-ben pedig részesültek például: Majorelle, az École Bischoffsheim, Hardtmuth, Salviati, Tiffany, a „Maison Moderne“ a „L'art nouveau“ (Bing)

Végül még csak egyet óhajtanék mondani: a tanulság, a melyet a kiállítás úgyszólván darabonként történt megtekintéséből merítettem, az, hogy mindenütt, a hol kiváló alkotásokkal állottunk szemben, a hol alkalmunk volt kimagasló művészi egyéniségeket díjazni, ott mindenütt láttam azt a törekvést, hogy a saját nemzete hagyományaihoz alkalmazkodják és azt az elvet kövessék, a melyet a Társulat annyi esztendőn keresztül minden alkalommal hangsúlyozott. Vagyis, az általános modern formavilág mindinkább tömörül a nemzeti mag körül és helyet kér ismét a nemzeti törekvés: az individualismus uralma szűnőfélben van; a művész inkább a multtal való kapcsolatot keresi és az illető nemzet egyéni sajátosságát igyekszik kifejezésre juttatni a művészetben.

Ebből merithetünk reményt a jövőre nézve mi is és állítom, hogy ha fellépésünk után újult erővel dolgozunk tovább, és ha a most megkezdett úton haladunk, siker fogja koronázni törekvéseinket. A magyar művészeti ipar iránt elismeréssel fog adózni a külföld, úgyszintén hazai közönségünk.

QZ IDEI KARÁCSONYI KIÁLLÍTÁS rendezését, az iparművészeti múzeum udvarát elfoglaló brit iparművészeti kiállítás miatt, el kellett halasztani. A karácsonyi kiállítás rendező bizottságának idevonatkozó körlevele szerint a kiállításra szánt tárgyakat november hó 10—15. közt kell beküldeni a társulathoz, a hol azokat naponkint 9—1 óra között átveszik. November hó 15-ike után érkező tárgyakat a bizottság nem köteles elfogadni s e napon túl szabadon rendelkezik az egyes kiállítók részére főtartott helyek felett. Önként érthető, hogy a tárgyak átvétele nem azonos az elfogadással, mert az a jury dolga, a mely pedig csak november hó 15-én kezdheti meg működését.

A kiállítás rendezésének tervét az idén *Wiegand Ede* készíti. A kiállítási rendezőség nagy hálával fogadta *Gyömrői Manónak*, a *Gelb M.* és fia cég főnökének abbéli ajánlkozását, hogy díjtalanul magára vállalja a nagy udvarban szükségelt díszítési munkákat.

A kiállításnak az idén — *Czakó Elemér* biz. tag kezdeményezése folytán — díszes katalógusa lesz. A katalógus függelékül hirdetések s pedig első sorban a kiállítóknak hirdetéseit fogja hozni, a melyeket jeles művészek rajzai nyomán készített a bizottság.

A hirdetésekre szóló megrendeléseket okt. hó 20-ig kell a társulat titkári hivatalának kell megküldeni. Egy-egy oldal hirdetésért 20 koronát, fél oldalért pedig csupán 10 koronát fizet a kiállító; a rajzot és a klisé-t a rendezőség adja. Remélhető, hogy a kiállítók tömegesen támogatják a társulat ezen önzetlen vállalkozását s igénybe veszik katalógusának hirdetési rovatát.

A M. Iparművészeti Társulat választmánya 1902. október hó 6-án *Ráth György* elnöklésével ülést tartott, a melyen jelen voltak *Szalay Imre* alelnök, *Faragó Ödön*, *Forster Gyula*, *Gelléri Mór*, *Gyömrői Manó*, *Kriesch Aladár*, *Morelli Gusztáv*, *Pap Henrik*, *Péterffy Lajos*, *Radács Jenő*, *Róth Miksa*, *Szmrecsányi Miklós* és *Víg Albert* választmányi tagok és *Györgyi Kálmán* titkár, a ki a jegyzőkönyvet vezeti.

Távolmaradásukat kimentette *Czigler Győző* alelnök, *Beck Dénes*, *Fittler Kamill*, *Horti Pál*, *Thék Endre* és *Zsolnay Miklós*.

Az elnök megnyitván az ülést, meleg szavakkal megemlékezik a súlyos veszteségről, mely az iparművészet ügyét közelebb érte. *Kelety Gusztáv*, a társulatnak alapító tagja s a választmánynak sok éven át buzgó tagja, szeptember hó másodikán meghalt. Az elhalt tagtárs a művészet, a művészeti nevelés s a műbírálat terén hervadhatlan érdemeket vívott ki magának s mint az orsz. mintarajziskolának, majd az orsz. iparművészeti iskolának szervezője s igazgatója, úttörője volt a hazai iparművészeti oktatás ügyének. Ezért helyénvalónak látja, hogy a társulat nem csak saját kegyeletes részvételének adja jelét, hanem felelevenítse és méltó módon megörökítse az elhúnytak emlékét, mely hosszas betegeskedése miatt történt visszavonulása következtében már-már elhomályosult.

A választmány helyeselve az elnök fejtegetéseit, fájdalomnak a jegyzőkönyvben kifejezést ad, egyszersmind felkéri dr. Szmrecsányi Miklóst, hogy Keletyről alkalmas időben emlékbeszédet tartson, a melyre majdan meghívják a társulat tagjait s az érdeklődőket.

Gelléri Mór kiegészíteni óhajtja a Kelety emlékére vonatkozó határozatot azzal, hogy a társulat keressen módot, hogy az iparművészet terén érdemeket szerzett férfiaknak arcképét megszerezze, esetleg sokszorosítását eszközölje. A választmány elfogadja Gelléri indítványát s megbízza Szalay Imre másodelnök, Gelléri Mór és dr. Szmrecsányi Miklós tagokból álló bizottságot, hogy az ily módon megörökítendő férfiak névsorát állítsa össze s a sokszorosítás mikéntjére nézve is javaslatot tegyen.

Titkár felolvassa Láng Lajos kereskedelemügyi miniszternek leiratát, a melyben megköszöni a társulat üdvözlését s biztosítja a társulatot, hogy szolgálatait nagyra becsüli s hogy szakszerű támogatására mindenkor bizalommal számít. A választmány a leiratot tudomásul veszi.

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület meghívására az egyesület zászlajának felavatása s néprajzi muzeumának megnyitásánál a társulat képviselőivel a választmány megbízza Györgyi Kálmán titkárt.

A soproni Iparoskör levelét, a melyben köszönetét fejezi ki azért, hogy budapesti kirándulása alkalmával a Társulat bazárjában s az Iparművészeti muzeum gyűjteményében kalauzoltatta, a választmány tudomásul veszi.

Titkár bemutatja Wiegand Edének a társulat aegise alatt megjelent „Bútorok“ című művét, a melynek kiadásával járó költségeket a vallás- és közoktatásügyi miniszter fedezte, miután a társulat végrehajtó bizottsága s juryje azt megbirálta s kiadását javasolta. A Wieganddal történt megállapodás szerint a társulat a műnek 200 példányát kapja.

A választmány a jelentést tudomásul veszi s felkéri az elnökséget, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a társulat háláját tolmácsolja.

A karácsonyi kiállítási bizottságra háruló nagyobb teendők miatt, a választmány azt kiegészíti Czákó Elemér, Gyömrői Manó, Nádler Róbert és Wiegand Ede társulati tagokkal.

Elnök bemutatja „Az Iparművészet könyve“ c. díszműnek első kötetét, a mely még e hó folyamán megjelenik. Utalva az Athenaeummal, mint a mű

kiadójával kötött szerződésre, a mely szerint a társulat tagjainak a mű kedvezményes áron jár, indítványozza, hogy a három kötetből álló díszmű egy-egy kötetének ára, melynek bolti ára 16 korona lesz, a társulat tagjai részére 11 koronában állapíttassék meg. A választmány örömmel fogadja az elnök bejelentését s a tagok részére javasolt 11 korona árhoz hozzájárul; Forster Gyula indítványára pedig az elnöknek, mint a mű fáradhatlan szerkesztőjének, önzetlen s sikeres fáradozásáért köszönetet szavaz.

Dr. Szmrecsányi Miklós, mint a kiállítási bizottság elnöke, ismerteti a Bútorcsarnoknak a karácsonyi kiállításon való részvétele tárgyában, a csarnok vezetősége s a társulat között felmerült incidenst és bejelenti a felmerült differentiák kielégítő megoldását, továbbá felolvassa a kereskedelemügyi miniszterhez erre nézve intézendő felterjesztés szövegét. A választmány a jelentést tudomásul veszi s a felterjesztést helyben hagyja.

Kabay Dánielnének kérelme folytán, a turini kiállításon levő, 3000 korona értékű selyemszőnyegére kamat nélküli kölcsönkép 600 korona előleg engedélyeztetik.

Ludwig Ede folyamodványát, melyben a bútorvasalások nagyban való előállíthatása végett, a kereskedelmi minisztertől a szükséges gépek adományozását kéri, a választmány pártolólággal terjeszti a miniszter elé.

Herz nővérek, aranyhimzönök állami segélyért való folyamodványára a kereskedelmi minisztertől bekívánt véleményes jelentésre nézve a választmány elfogadja az erre a kérdésre alakított bizottságnak Gyömrői Manó választmányi tag által előadott javaslatát s azt felterjeszti a kereskedelemügyi miniszterhez.

Következett Radisics Jenőnek kimerítő jelentése a turini kiállítási juryban teljesített működéséről s a magyar kiállítók kiüntetéseiről, a melyről e rovat elején számolunk be. A jelentés végén az elnök a választmány nevében megköszönte lelkes s eredményes fáradozását.

Z ORSZ. M. KIR. IPARMŰVÉSZETI ISKOLA kapui újra megnyitak szeptember havában. A kapunyitást nyomon követte a beiratás, s e nagy vakáció után élénkség költözött falai közé: csupa tanulni vágyó, ambíciózus ifjú. A beiratkozás aktáiból levon-

ható tanulság az, hogy a pálya ma épp oly keresett, mint bármi más. Persze azt föltétlenül itt is elmondhatni, miként minden művészeti foglalkozásnál, hogy ezt a pályát a kik keresik, azok nem mind alantumok és hivatottak. S itt támad ta félreértés és téves felfogás, mikor ezt a pályát tisztán kenyérkereseti szempontból ítéli meg a közönség. Mikor egybeveti ezt más polgári foglalkozásokkal, s azt nézi elsősorban: kényelmes-e rajt a megélhetés? Nem látja e pálya esztetikai tartalmát s azt, hogy valójában csak a predesztináltaknak való. S hogy ennek az elhibázott nézetnek később minők a következményei, — arra bárki is láthat példát az életben. Ha kevesebb könnyelműséggel lépnének nálunk művészeti iskolákba, úgy ma a proletáriátus kérdése nem volna égetően aktuális. Az iparművészeti iskola sem tehetett eleget minden jelentkező óhajának. Az először jelentkezettek közül többet el kellett utasítani a felvételi vizsga alapján. Így az összes jelentkezettek száma 181. Ebből rendes 134, vendéglátogató 47. A felvételi vizsgát nem állotta tehát ki sikeresen 18. Természetesen a ki a felvételi vizsga alapján bekerült, hogy az sem egytől-egyik hivatásos s erre a pályára való, ez kétségen kívül bizonyos. De hát ilyen dologban nem lehet a szülőkkel vitatkozni. A kinek megvan az előképzettsége s a felvételi vizsga kívánalmainak valamikép meg felel, azt be kell bocsátani az iskola falai közé. A mi a rendes növendékeket illeti, az egyes szakmákra következőképen oszlanak el:

Díszítő festészet	50
„ szobrászat	27
Lakberendezés	24
Kisplasztika	14
Ötvös	8
Fametsző	7
Rézmetsző	4
Összesen:	134

A vendéglátogatók közül esik:

a díszítő festészeti szakra	20	növendék,
„ szobrászati	11	„
lakberendezési	2	„
kisplasztikai	5	„
ötvösségi	2	„
fametszői	1	„
rézmetszői	4	„
s végül mint műkedvelő	2	„
Összesen:	47	

Ehez számítva az esti tanfolyamosok létszámát, mely 3-at tett ki, az iskolába beiratkozott összes növendékek száma tehát 274. E statisztikai képből az tűnik ki, hogy az iparművészeti szakok közül a legnépszerűbb a festészeti s utána a szobrászati. Ennek oka egyrészt az, hogy a közönség a többi, pl. grafikai szakok jelentős szerepét nem ismeri s csupán a pikturának van előtte becsülete. A másik oka pedig az a sajátságos láz, mi egy idő óta a festészet felé viszi az ú. n. reményteljes ifjakat. Pedig hogy mindkét ok elmuljon, s egészséges fejlődés álljon be: ez művészi életünk egyik súlyos kérdése.

ÚJ TAGOK. Folyó évi augusztus hó 15-ike óta e füzet megjelenéseig a következők léptek be a Magyar Iparművészeti Társulat rendes tagjainak sorába: *Baghy Béla* földbirtokos, *Kengyel, Bohn-féle gőztéglagyár Nagy-Kikinda, dr. Baránsky Gyula* ügyvéd Budapest, *dr. Dobosffy Ferenc* ügyvéd Budapest, *özv. Giergl Imréné* Budapest, *Kölber Dezső* tanár Budapest, *Ludány Béla* Budapest, *Möller István* Budapest, *Milassin Lajos* Budapest, *Sável Kálmánné* Nagyvárad, *Szimó István* Budapest. Összesen 11 új tag.

AZ IPARMŰVÉS ZET

IRODALMA.

1902. JULIUS ÉS AUGUSZTUS.

1. a) AZ IPARMŰVÉS ZETRŐL ÁLTALÁBAN.
 - A. L.* Eine Musteranstalt f. mod. Kunstgewerbe. (Das Interieur, 1902. VIII.)
 - Abels, L.*: Vom Wiener Kunstgewerbe 1901—1902. (Zeitschrift f. bild. Kunst, 1902. XIII.)
 - Calmettes, P.*: Le Travail de nos ouvriers modernes d'art et d'industrie. Paris, Flammarion, 1902. 295 lap.
 - Commichau, F.*: Luxus und Raumkunst. (Innendekoration, 1902. VII.)
 - Ebe, G.*: Nationale oder internationale Kunst. (Kunst und Handwerk, X.)
 - Leistikow, W.*: Otto Eckmann. (Kunstchronik, 1902. 30.)
 - Velde, Henry van de*: Zum Tode Otto Eckmanns. (Innendekoration, 1902. VIII.)
 - Wood, E.* The home arts and industries association. (The Studio, 112.)